

Dankwoord

Een lang avontuur loopt op z'n eind. Het schrijven van dit proefschrift was een lange en vaak eenzame weg. Maar ik heb ook veel geleerd van deze zoektocht. Het doordenken van vanzelfsprekendheden vormde voor mij de grootste uitdaging: het omkeren van stenen en kijken wat eronder zit.

Het was een eenzaam avontuur, maar alleen ben ik niet geweest. Graag wil ik op deze plaats mijn dank uitspreken aan allen die direct of indirect hebben bijgedragen tot de afronding van dit project.

Allereerst zijn dat de moeders en vaders die als respondenten hebben meegewerkt aan dit onderzoek. Ik ben hen dankbaar voor hun bereidheid om zo openhartig en uitgebreid over hun ouderschap te vertellen. De interviews in dit onderzoek vormden voor mij als onderzoeker heel interessante ontmoetingen en de ernst en het enthousiasme waarmee velen hun verhaal vertelden, maakten deze gesprekken voor mij tot een van de leukste delen van het onderzoek.

Maar liefst drie promotoren hebben zich over dit onderzoek ontfermd. De aanzet tot dit onderzoek werd gegeven door Christien Brinkgreve, die met een goede antenne voor het belang van maatschappelijk relevante kwesties de benadering van sociale erfenissen aanzette. In de functie van promotor heeft zij mij uitgenodigd om niet de gebruikelijke paden te volgen en mij de volle vrijheid gegeven om andere wegen uit te proberen. Dat ik uit de veelheid van wegen uiteindelijk toch een consistente hoofdroute kon samenstellen dank ik vooral aan de heldere inzichten en redeneerstijl van Godfried Engbersen, mijn tweede promotor. Zijn inzet en betrokkenheid zijn voor mij met name tijdens het schrijven van groot belang geweest.

Reorganisatietechnische redenen vanuit de universiteit maakten het noodzakelijk dat in de laatste fase van het project het promotorenduo uitgebreid werd tot een trio. Op bewonderenswaardige wijze heeft Micha de Winter deze taak op zich genomen. Zijn opmerkingen en steun waren een welkome en zinvolle aanvulling gedurende de eindfase van het project. Voor advies over methodische kwesties heb ik dankbaar gebruik gemaakt van de expertise van Joop Teunissen.

Wie een aantal jaren aan een universiteit verbonden is, maakt heel wat reorganisaties mee. In de beginfase was het ISOR mijn onderdak. Lolita van Toledo en Arie de Ruijter waren betrokken steunpilaren voor beginnende AIO's. Gelukkig blijft soms onder veranderende structuren de steun van collega's hetzelfde. De collega's van het inmiddels opgeheven JGL vormden een plezierig en sportief team, vooral aan de contacten met mede-AIO's Eric Luijpers, Marc Noom, Tom Verbogt en Annemarie Huiberts heb ik goede herinneringen.

Collega Marianne Helsen was niet alleen een heel solidaire kamergenoot, maar ook een persoonlijke help-desk voor alle pc-vragen en een betrokken vriendin. Samen deelden we de afgelopen twee jaar lief en leed van het aio-bestaan op de Uithof in ons kleine kamertje drie-hoog-achter.

Met Jette Westerbeek en Sietske Dijkstra discussieerde ik regelmatig over overdracht en erfenissen, zij voorzagen ook delen van de concepttekst van commentaar. Ik heb hun collegiale betrokkenheid zeer gewaardeerd. Nele Verhoeven en Frank Ritchi dank ik voor hun enthousiaste hulp bij het afnemen van een aantal interviews, en Cecile van Erp voor het uittypen van de vele protocollen. Ed Spruijt dank ik voor zijn inbreng aan het begin en aan het eind van dit project. Hans Bleeker zorgde vanuit het ISED voor de materiele afwikkeling van het project.

Astaan er ook plaatjes in je boek? Van die zwart-wit plaatjes die je zelf getekend hebt? vroeg mijn zevenjarige zoon door de telefoon toen ik weer eens een avond doorwerkte op de Universiteit. ANee@ moest ik hem teleurstellen, Aer staan alleen maar saaie lettertjes in.@AMaar wel gewoon Nederlands? Of is het Engels?@wilde hij weten; kind van zijn tijd. Toen ik de conversatie wilde beëindigen, voegde hij me de wijze raad toe: AHoe eerder je de telefoon neerlegt, hoe eerder je het af hebt@

In de loop van dit project werd ik zelf moeder van twee kinderen, waardoor opvoeden en ouderschap naast een theoretische invulling ook een belangrijke en verrijkende levenservaring werd. Deze »praktijkervaring« is zeker ook voor het schrijven van dit boek van belang geweest. Mijn sociale netwerk buiten de Uithof vormde een onmisbare steun bij het afronden van dit proefschrift. Vrienden en familie steunden mij door hun betrokkenheid en hun bereidheid in te springen bij de opvang van de kinderen.

Marianne Habraken deelde jarenlang universitaire ervaringen met mij, Inge Arends en Arend-Jan Termeulen deelden onze zorgen en onze vakanties. Ingrid Winter redde ons door haar flexibele opstelling meerdere malen uit oppasproblemen. Mijn zus Marian was met haar praktische inzichten altijd in de buurt voor hand en span diensten

als dat nodig was. Ook op mijn ouders kon ik steeds een beroep doen voor hulp en steun.

Mijn grootste dank gaat uit naar mijn levenspartner Thijl Sunier en onze kinderen Anand en Leon. Thijl stond me op cruciale momenten met raad en daad bij, niet alleen heeft hij de tekst met een antropologische blik van commentaar voorzien, maar vooral ook de langdurige druk die het schrijven van een proefschrift legt op de thuissituatie doorstaan. Bovenal heeft hij veel extra werk op zijn schouders gekregen op het drukke thuisfront, en meer dan van iemand anders is zijn geduld op de proef gesteld. Ook Anand verdient een medaille: hij heeft al twee proefschriften overleefd.

Dit boek over sociale erfenissen draag ik op aan Anand en zijn broertje Leon.